

Rapport 2008:13

FORNMINNESINVENTERING

FORNMINNESINVENTERING I NORRLANDS INLAND 2008

Pajala kommun Norrbottens län

Norrbottens museum

Åsa Lindgren

Dnr 577-2007

Foto framsida: Carina registrerar en tjärdal med handdator (Raä 338, Korpilombolo sn), Juoksuvaara
Nbm Acc nr: 2008:298:61 © Norrbottens museum, Frida Palmbo.

Kartunderlag i rapporten: © Lantmäteriet Gävle 2009. Medgivande I 2009/0081

Rapport

Fornminnesinventering 2008
Pajala kommun
Korpilombolo och Tärendö socknar
Västerbottens län (Norrbottnen)
Norrbottnens län

Administrativa uppgifter

Län:	Norrbottnen
Landskap:	Västerbottnen (Norrbottnen)
Kommun:	Pajala
Socken:	Korpilombolo och Tärendö
Fornlämning nr:	Tärendö 157-162, 164-172, (173, 175 & 176), 179-181 och Korpilombolo 300-333, 335, 338-366, samt Korpilombolo 16:1-2, + Aho & Saikosjärvi
Fornlämning typ:	Begravningsplats enstaka (Sommargrav), Boplats, Boplatsgrop, Fångstgrop, Gränsmärke, Gårdstomt, Husgrund historisk tid, Härd, Kemisk industri (Tjärdal), Kolningsanläggning (Kolbottnen), Kvarn, Lägenhetsbebyggelse (Torp), Rengärda och Ristning, historisk tid
Inventerade kartblad:	27L 6-7 i-j Saikosjärvi 27L 8-9 i-j Långheden
Länsstyrelsens (beslut) dnr:	439-18863-07 (2008-05-26)
Norrbottnens museum dnr:	577-2008
Uppdragsgivare/finansier:	Länsstyrelsen i Norrbottnens län och Norrbottnens museum
Typ av uppdrag:	Fornminnesinventering
Platsledare:	Håkan Nilsson, KNATON – Landskapsarkeologi Anette Färjare, ELDRUN, Arkeologi och landskap
Projektledare:	Åsa Lindgren, Norrbottnens museum
Fältpersonal:	Olof Östlund, Frida Palmbo, Mirjam Jonsson, Carina Bennerhag
Rapportansvarig:	Åsa Lindgren
Fältarbetstid:	92 arbetsdagar under tiden 2008-06-23 t.o.m. 2008-08-01
Rapporttid:	12 arbetsdagar
Fyndhantering:	-
Inventerad yta:	200 km ² (2 kartblad, skala 1:20 000 å 1 mil ²)
Täckningsgrad:	Saikosjärvi: 2,85 km ² /arbetsdag eller 0,35 arbetsdagar/km ² Långheden: 1,75 km ² /arbetsdag eller 0,57 arbetsdagar/km ²
Fynd:	-
Foto:	Digitalt foto, acc nr 2008:298:1-65, bilaga 3
Dokumentationsmaterial:	Fältanteckningar, originalhandlingar och bilder förvaras i Norrbottnens museums arkiv respektive bildarkiv. Digitalt registreringsmaterial finns tillgängligt i FMIS via www.raa.se och digitala fotografier förvaras på Nbms server.
Digital programvara:	Microsoft Office (XP), ArcPad 7.0.1, FältGIS, ArcView 9.2, Photoshop Elements 4.

Innehåll

Administrativa uppgifter	1
Innehåll	2
Sammanfattning	3
Organisation	4
Utbildning	4
Inventeringsområden	4
Val av inventeringsområden.....	4
Inventerad yta och täckningsgrad	5
Berörda kommuner/socknar	6
Påträffade lämningar	6
Resultat lämningstyper	7
Granskade lämningar	7
Skador	7
Fasta fornlämningar	7
Övrig kulturhistorisk lämning	9
Uppgift om lämningar	13
Utåtriktad verksamhet	13
Utvärdering	13
Val av område	13
Förberedelser	13
Utbildningsinsats	14
Fältarbetet	15
FältGIS	16
Hotbild/skador	16
Utåtriktad verksamhet	17
Kunskapspotential i området.....	18
Referenser	19
Arbetshandlingar	19
Litteratur	19
Bilagor	

Sammanfattning

Hösten 2007 gavs möjligheten att ansöka om medel för fornminnesinventering i norrlandslänen från Riksantikvarieämbetets (Raä) 28:25-medel, via länsstyrelserna. Norrbottens museum ansökte och fick pengar för att inventera två kartblad i Pajala kommun 2008. Norrbottens museums egeninsats uppgick till 30% av den totala kostnaden.

Fem arkeologer från Norrbottens museum, två inhyrda platsledare, samt två arkeologer från Raä har deltagit i projektet.

Inventeringsområdet är valt utifrån att kartbladen inte är inventerade sedan tidigare, samt att högsta kustlinjen går upp i området. Det senare med förhoppning om synergieffekter med projektet *Mellan is och hav*.

Resultat

Totalt har 91 nya lämningar registrerats på 84 lokaler inom kartbladen. Av dessa har 16 bedömts som fasta fornlämningar vilket utgör 18% av det totala antalet lämningar. Fornlämningarna utgörs av härdar 31%, fångstgropar 31%, boplatsgropar 19%, boplatser 13% samt begravningsplats enstaka – sommargrav 6%.

Vanligast förekommande med 52% av totala antalet lämningar är kemisk industri – tjärdal, vars antal uppgår till 48 st på 41 lokaler. Av de totalt 73 övriga kulturhistoriska lämningarna utgör de 65%, husgrund, historisk tid 12%, kolningsanläggning – resmila 5%, lägenhetsbebyggelse – torp 4%, ristning, historisk tid 4%, gårdstomt 3% samt boplat, fyndplats, kvarn och gränsmärke dryga 1% vardera.

Vidare registrerades även uppgift om två lämningar och sedan tidigare är två sommargravar (Raä 16:1-2) registrerade på ett av kartbladen.

Rapportens disposition

Rapporten är disponerad utifrån länsstyrelsens rapportmall och innehåller information om arbetets planering och resultat. I bilagorna presenteras de enskilda kartbladen (bilaga 1), statistik (bilaga 2) och fotolista (bilaga 3).

I kapitlet *Inventeringsområden* under *Påträffade lämningar* presenteras de olika antalen med siffror för tydlighetens skull. Av samma anledning är de olika lämningstyperna skrivna med inledande versal.

I den redovisade statistiken ingår nypåträffade lämningar som återfinns inom de två kartbladen som var föremål för inventeringen. Lämningar som påträffats utanför kartbladen och tidigare registrerade lämningar presenteras separat.

Två lämningar (Aho lägenhetsbebyggelse och Saikosjärvi gårdstomt) har inte hunnit registreras i FMIS och saknar därmed Raä-nummer, men de finns med i statistiken.

Organisation

Fornminnesinventeringen drevs av Norrbottens museum, med Åsa Lindgren som projektledare och Olof Östlund, Frida Palmbo, Mirjam Jonsson och Carina Bennerhag som inventerande arkeologer. Som platsledare i projektet anlätades Håkan Nilsson (KNATON – Landskapsarkeologi) och Anette Färjare (ELDRUN, Arkeologi och landskap). Från Raä deltog även Peter Norman, som platsledare och Rikard Sohlenius i samband med FältGIS-utbildningen. Deras deltagande uppgick till två dagar vardera.

Anette Färjare (ELDRUN, Arkeologi och landskap) har ansvarat för införseln av registrerade lämningar till FMIS.

Utbildning

En del i projektet var att öka inventeringskunskapen hos Norrbottens museums arkeologer. Fem av museets sex arkeologer hade möjlighet att delta vid inventeringen.

Innan fältarbetet hölls en snabb genomgång av principerna för hur man beskriver olika lämningstyper och vilka uppgifter som skall registreras.

Rikard Sohlenius höll en endags, teoretisk utbildning i FältGIS för Åsa Lindgren och Frida Palmbo. Utbildningen hölls i samarbete med Håkan Nilsson, som ansvarade för den praktiska delen under fältarbetet.

Inventeringsområden

De kartblad som valts är 27L 6-7 i-j Saikosjärvi och 27L 8-9 i-j Långheden, vilka ligger i Pajala kommun (se fig. 1, samt bilaga 1).

Val av inventeringsområden

Kartbladen har valts utifrån att de inte är inventerade tidigare. I övrigt valdes de med utgångspunkt i topografien, då högsta kustlinjen går in i området, vilket innebär förutsättningar att finna kustnära boplatser från mesolitikum. Bortsett från områdena kring Torneträsk så är det den dåtida kustens landområden som först smälte fram ur inlandsisen i Norrbotten. Högsta kustlinjen ligger omkring 170 m ö h i detta område. Det är även möjligt att yngre boplatser kan finnas vid Kalixälven som går in i kartbladet 27L 8-9 i-j Långheden. Kring både Kalixälven och Narkån finns områden med älvsediment och isälvssediment i form av sand och grus, som innebär att områdena är intressanta boplatzlågen.

Inom båda kartbladen finns det dessutom rikligt med myrområden, vilket gör det troligt att lämningar hörande till renskötseln kan påträffas inom inventeringsområdet. Inom områdena finns även förutsättningar att påträffa lämningar efter tjär- och kolproduktion och äldre skogsbruk. Inom kartbladet Saikosjärvi (27L 6-7 i-j) finns naturreservatet Vinsanlehto, vilket innebär att det finns förutsättningar att kulturmärkta träd finns bevarade jämfört med områden som inte är skyddade. Inom kartbladen finns det möjligheter att påträffa lämningar inom ett tidsintervall på närmare 10 000 år.

Norrbottens län är till stora delar inte fornminnesinventerat och de valda kartbladen har aldrig tidigare varit i fokus för en inventering. Inga lämningar är registrerade på Långheden-bladet (27L 8-9 i-j) medan endast två somrargravar är registrerade på Saikosjärvi-bladet (27L 6-7 i-j).

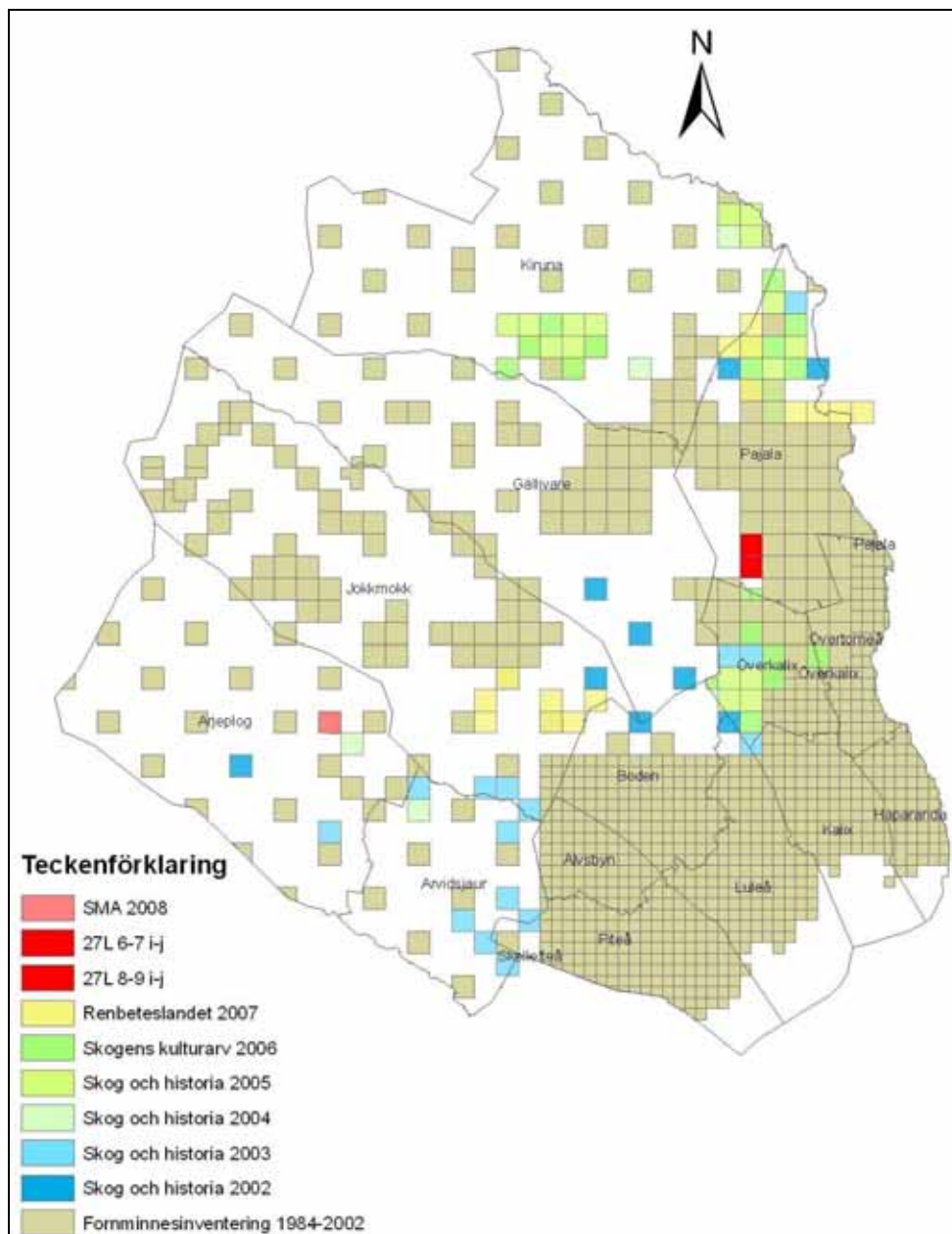

Fig. 1. Inventerade kartblad i Norrbotten 1984-2008. De klarröda kartbladen utgör de som är inventerade av Norrbottens museum 2008. © Lantmäteriet Gävle 2009. Medgivande I 2009/0081

Inventerad yta och täckningsgrad

Två kartblad i skala 1:20 000 har inventerats med en total yta på 200 km². Antalet arbetsdagar uppgick till 57 för kartbladet 27L 8-9 i-j Långheden och 35 arbetsdagar för kartbladet 27L 6-7 i-j Saikosjärvi. Detta ger en täck-

ningsgrad på 1,75 km²/arbetsdag eller 0,57 arbetsdagar/km² för Långheden-bladet och 2,85 km²/arbetsdag eller 0,35 arbetsdagar/km² för Saikosjärvi-bladet.

Berörda kommuner/socknar

De båda kartbladen 27L 8-9 i-j Långheden och 27L 6-7 i-j Saikosjärvi ligger inom Pajala kommun och de socknar som berörts är Korpilombolo och Tärendö. Kartbladen ligger inom Tärendö och Ängeså samebyar.

Påträffade lämningar

Totalt registrerades 91 lämningar på 84 lokaler inom de båda kartbladen. Av dessa bedömdes 16 som Fast fornlämning, 73 lämningar på 66 lokaler som Övrig kulturhistorisk lämning, samt 2 Uppgift om.

Sedan tidigare är 2 Begravningsplats, enstaka registrerade på en lokal (Raä 16:1-2, Korpilombolo sn) inom kartbladet 27L6-7 i-j Saikosjärvi.

Utöver detta kom 1 Härd, 1 Kemisk industri – tjärdal, samt 1 Husgrund, historisk tid att registreras i kartbladet 28L 0-1 i-j Kainulasjärvi. De är införda i FMIS och har erhållit Raä nr 173, 175 och 176, Tärendö sn, men ingår *inte* i statistiken nedan eller i bilaga 2.

Lämningstyper

De lämningstyper som påträffats är Kemisk industri – tjärdal, vilken påträffats i 36 enskilda fall. Därefter har 9 Husgrund, historisk tid, 4 Kolningsanläggning – resmila, 5 Fångstgrop, 5 Härd, 5 Område med skogsbrukslämningar, 3 Boplats, 3 Boplatsgrop, 3 Lägenhetsbebyggelse – torp, 3 Ristning, historisk tid, 2 Gårdstomt, 3 Begravningsplats enstaka – sommargrav, 1 Fyndplats – kvartsavslag, 1 Gränsmärke, 1 Kvarn, samt 1 Rengärda registrerats. Se tabell 1 och 2, bilaga 2, samt nedan under *Resultat lämningstyper*.

Tärendö socken

Inom Tärendö sn inventerades en yta på ca 31 km² vilken återfinns i kartbladet 27L 8-9 i-j Långhedens N och V del.

18 lämningar påträffades på lika många lokaler, varav 4 bedömdes som Fast fornlämning, 12 Övrig kulturhistorisk lämning, samt 2 Uppgift om lämning.

Korpilombolo sn

Inom Korpilombolo socken inventerades en yta på ca 169 km² vilken utgörs av hela kartbladet 27L 6-7 i-j Saikosjärvi, samt större delen av 27L 8-9 i-j Långheden (utom den N och V delen).

Inom Korpilombolo socken registrerades 73 lämningar på 66 lokaler, varav 12 lämningar på lika många lokaler bedömdes som Fast fornlämning och 61 som Övrig kulturhistorisk lämning på 54 lokaler.

Resultat lämningstyper

Som nämns ovan har totalt 91 lämningar på 84 lokaler registrerats inom de båda kartbladen. Av dessa bedömdes 18% som Fast fornlämning, 80% som Övrig kulturhistorisk lämning, samt 2% registrerades som Uppgift om.

Granskade lämningar

Av de fasta fornlämningarna har samtliga granskats av platsledare i fält. Av de övriga lämningarna har 48 granskats av platsledare i fält och resterande lämningar är byråmässigt granskade. Av det totala antalet registrerade lämningar har 70% granskats av platsledare i fält.

Skador

Av de registrerade lämningarna är elva (12%) skadade och av dem utgör sju fasta fornlämningar. Dessa utgörs i sin tur av tre boplatsgropar, två boplatser, en härd och en fångstgrop. De skadade övriga kulturhistoriska lämningarna utgörs av två kemisk industri, en kolningsanläggning och en boplat.

Åtta av skadorna härrör från markberedning, anläggande av skogsbilväg eller körskador och de övriga tre utgörs av skador efter vindfallor och att ett träd vuxit mitt i en härd.

Fasta fornlämningar

Totalt registrerades 16 fasta fornlämningar på 16 lokaler inom de två kartbladen. De fasta fornlämningarna utgör 18% av det totala antalet lämningar. Av de fasta fornlämningarna utgör Härd 31%, Fångstgrop 31%, Boplatsgrop 19%, Boplat 13% och Begravningsplats enstaka 6%.

I antal är fördelningen 5 Härd, 5 Fångstgrop, 3 Boplatsgrop, 2 Boplat och 1 Begravningsplats enstaka.

Härd

Fem härdar har påträffats och samtliga består av en stenskonung och är ofyllda. Tre är ovala och två är rektangulära. Tre återfinns i NÖ delen av Långheden-bladet, på den sandiga tallheden Ö om Kalixälven. Två av dessa härdar ligger alldeles intill kanten av ett myrstråk, medan den tredje har ett något indraget läge.

Fångstgrop

Fångstgroparna är även de fem till antalet och återfinns i samma område som härdarna Ö om Kalixälven och i anslutning till samma myrstråk (se fig. 2). Fyra av groparna är ovala och en är rund, samtliga är grunda och flacka vilket kan tyda på hög ålder.

Fig. 2. Frida Palmbo och Åsa Lindgren i fångstgrop Raä 301, Korpilombolo sn.
Foto: © Norrbottens museum, Håkan Nilsson

Boplatsgrop

Tre boplatsgropar påträffades vid inventeringen. Två är ovala och en är rund. Två av dem ligger inte långt från de boplatser som registrerats vid Saivarrova intill Narkån (se nedan). En av dem ligger dock på andra sidan ån. Den tredje ligger på den sandiga tallheden invid Kalixälven, vid Långheden.

Boplats

Två boplatser har registrerats som fast fornlämning. Den ena återfinns som nämnts ovan, vid Saivarrova intill Narkån och innehåller skärvsten. Den andra återfinns på Mestoskangas, vid Kalixälven och innehåller avslag av kvarts. Båda boplatserna har sparsamt med material.

Begravningsplats enstaka

Den enda fasta fornlämningen som registrerades på Saikosjärvi-bladet vid årets inventering är en Begravningsplats enstaka – sommargrav (se fig. 3). Den ligger ensam högst uppe på en höjd NÖ om det markanta berget Yli-Paljukkanaki. Cirka 500 m N om platsen går en gammal stig.

Fig. 3. Håkan Nilsson har tagit plats i sommargraven Raä 340, Korpilombolo sn.
Foto: © Norrbottens museum, Olof Östlund

Övrig kulturhistorisk lämning

De 73 lämningar på 66 lokaler som registrerats som Övrig kulturhistorisk lämning utgör 80% av det totala antalet lämningar. Av de Övriga kulturhistoriska lämningarna utgör Kemisk industri – tjärdal 49%, 12 tjärdalar inom 5 Områden med skogsbrukslämningar 16%, Husgrund, historisk tid 12%, Kolningsanläggning – resmila 5%, Lägenhetsbebyggelse – torp 4%, Ristning, historisk tid 4%, Gårdstomt 3%, samt Boplats, Fyndplats, Kvarn och Gränsmärke dryga 1% vardera.

I antal är fördelningen 36 Kemisk industri – tjärdal, 9 Husgrund, historisk tid, 5 Områden med skogsbrukslämningar (12 tjärdalar), 4 Kolningsanläggning – resmila, 3 Lägenhetsbebyggelse – torp, 3 Ristning, historisk tid, 2 Gårdstomt, 1 Boplats, 1 Fyndplats, 1 Kvarn och 1 Gränsmärke.

Kemisk industri – tjärdal

Kemisk industri – tjärdal är den vanligast förekommande lämningstypen inom de inventerade kartbladen. Totalt har 48 tjärdalar registrerats, varav 12 återfinns inom de fem områden med skogsbrukslämningar som påträffats. Tre av tjärdalarna återfinns i anslutning till torp och gårdslämningarna på Juoksuvaara (se nedan och fig. 4).

Fig. 4. Carina Bennerhag registrerar tjärdal Raä 338, Korpilombolo sn, i anslutning till en av torplämningarna på Juoksuvaara. Foto: © Norrbottens museum, Frida Palmbo

Inom Långheden-bladet återfinns tjärdalarna i huvudsak i anslutning till Kalix älv och Narkån och i Saikosjärvi-bladet i anslutning till de bebyggelse-lämningar som påträffats. De flesta är anlagda i sandiga slänter, men det finns enstaka som är anlagda på flack mark.

Husgrund, historisk tid

Nio husgrunder, historisk tid har påträffats, varav tre återfinns inom Långheden-bladet och sex inom Saikosjärvi-bladet. Av de senare ligger tre i anslutning till torp och gårdstomterna på Juoksuvaara. De är av sent snitt med betonggrunder. Övriga är av enklare snitt med syllstenar och rester av timringar och hör sannolikt samman med skogsbruk, flottning eller liknande.

Kolningsanläggning – resmila

Antalet kolbottnar uppgår till fyra stycken och dessa återfinns inom Långheden-bladet. De ligger i närheten av Kalixälven respektive Narkån. En av dem är anmärkningsvärt liten (4 m i diameter).

Lägenhetsbebyggelse – torp

Tre torp har registrerats, två inom Saikosjärvi-bladet och ett i Långheden-bladet. Det senare heter Aho – tidigare Narken kolonat – och anlades under slutet av 1800-talet och övergavs omkring 1980. När Aho var som störst skall det ha funnits nio gårdar och närmare ett hundratal invånare.

De andra två återfinns på berget Juoksuvaara och har anknytning med varandra, samt gårdstomten nedan med samma namn (Raä 361, Korpilombolo sn). Juoksuvaara N:a kronatorp (Raä 362, Korpilombolo sn) lades ner 1961 och Juoksuvaara S:a odlingslägenhet (Raä 359, Korpilombolo sn) lades ner 1956 (Arkivhandling F:III:22:a, LA, Härnösand).

Ristning, historisk tid

En ristning i form av ett kryss återfinns i en liten bläcka på en stor tall invid Narkån (se fig. 5).

Fig. 5. Ristningen i den lilla bläckan på tallen invid Narkån (Raä 166, Tarendö sn).

Foto: © Norrbottens museum, Åsa Lindgren

De andra ristningarna är gjorda i stenar som återfinns på en av torplämningarna vid Juoksuvaara. En av dem har enligt uppgift markerat en sommargrav och när den döde flyttades förde man stenen till dennes hemgård.

Gårdstomt

Två gårdstomter har registrerats inom Saikosjärvi-bladet. Den ena är kronohemmanet Saikosjärvi, vilket beviljades 35 frihetsår den 5 september 1861 (25-KOR-37:8).

Det andra är nybygget Juoksuwaara eller Juksuberg (se fig. 6) vilket anlades 1863 och nyttjades av Handelsbolaget Bitzen Hummel & C, enligt avvittlingskarta fastställd 1867-11-30 (25-KOR-37:9).

Fig. 6. Olof Östlund står i en av husgrunderna på gårdstomten Juoksuvaara (Raä 361, Korpilombolonsn).

Foto: © Norrbottens museum, Åsa Lindgren

Kvarn

En kvarnlämning påträffades strax ovanför Pesosenjokis utlopp i Painajaisjoki, som i sin tur rinner ut i Narkån. Enligt uppgift har det funnits fyra kvarnar på platsen och fyra kvarnstenar fanns även där vid inventeringstillfället. En skvaltkvarn restaurerades 1986 med hjälp av AMS-bidrag (Nbm dnr 435/72 och 1018/68) (se fig. 7).

Fig. 7. Den restaurerade kvarnen och två kvarnhjul vid Pesosenjoki

Foto: © Norrbottens museum, Åsa Lindgren

Boplats och fyndplats

Slutligen har en boplats, en fyndplats för ett kvartsavslag och ett gränsmärke registrerats som övriga kulturhistoriska lämningar. Den osäkra boplatsen utgörs av skörbränd sten, vilken återfanns i ett område som var kraftigt markberett och stört av skogsbilväg, varför den bedömdes som Ökl.

Uppgift om lämningar

Begravningsplats enstaka och Rengärda

Under pågående fältarbete fick vi uppgift om en sommargrav vid Narkån. Denna kunde dock inte återfinnas. Vi fick även en beskrivning om var rengärdan som Manker nämner i Skogslapparna i Sverige skulle finnas (Manker 1968, s 164). Den kunde dock inte heller lokaliseras då det ligger en slätteräng omgärdad av nygrävda diken på platsen.

Utåtriktad verksamhet

Tärendö och Ängeså samebyar kontaktades innan fältarbetet påbörjades. De har även fått ta del av inventeringens resultat genom att kartor med de registrerade lämningarna skickats till dem.

Under fältarbetet togs de tillfällen som gavs till kontakt med lokalbefolkningen, för presentation av vårt arbete och frågor om de känner till lämningar i trakten. Totalt togs kontakt med ett 20-tal personer. Utöver den personliga kontakten så sattes informationsblad om inventeringsarbetet upp på lokala anslagstavlor i byarna.

Den planerade föreläsningen på lokal ort kom inte till stånd under hösten, då internt arbete på museet kom att prioriteras.

Rapporten kommer att finnas tillgänglig på Norrbottens museums hemsida (www.norrbottensmuseum.se).

Utvärdering

Val av område

På grund av tidsbrist vid ansökningen inför inventeringen kom urvalet att göras främst utifrån att högsta kustlinjen går in i området. Detta var intressant för frågeställningarna i Norrbottens museums projekt *Mellan is och hav*, vilket går ut på att lokalisera Norrbottens tidigaste bosättningar. Förutom topografiska kartor har även jordartskartan studerats för att lokalisera bra boplatslägen. Se vidare under *Kunskapspotential i området*, nedan.

Vid kommande inventeringar skall valet av inventeringsområde utgå från de kriterier som utarbetats av arbetsgruppen för fornminnesinventering i Norrbotten.

Förberedelser

Förberedelsearbetet kom i stor utsträckning att handla om administrationen kring att lösa platsledarfrågan. Därför hanns inte studiet av litteratur och kartor med i önskvärd omfattning. Detta arbete hade dock kunnat utföras av

deltagande inventerare för större delaktighet i hela förberedelsearbetet, från val av kartblad till excerpering.

Utbildningsinsats

Utbildning vad gäller inventerar- och platsledarkompetens var en del av Norrbottens museums fornminnesinventering 2008. För att stärka inventerarkompetensen på Norrbottens museum gavs så många av museets arkeologer som möjligt tillfälle att delta.

Teoretisk utbildning

När det gäller genomgången av principer för registrering mm innan fältarbetet, så önskar inventerarna en mer utförlig teoretisk utbildning, vad gäller beskrivningar, olika lämningstyper, samt att läsa landskap.

FältGIS

Utbildningen i FältGIS hölls under fältarbetets första två veckor. Rikard Sohlenius, Raä, höll en mycket pedagogisk teoretisk introduktion till programmet och dess användande. Det var olyckligt att denna del kom först efter en vecka i fält, men det gick inte att planera in det på annat sätt. Håkan Nilssons insats var mer av karaktären ”lärande genom görande” och saknade pedagogiskt upplägg. Vi fick handledning att registrera de lämningar vi hittade. Detta är en effektiv metod, men i och med att endast enskilda lämningar påträffades fick vi bara erfarenhet av den typen av registrering. I utbildningssyfte borde vi ha fått prova på att registrera även sammansatta lämningar – fiktiva eftersom vi inte kom att registrera sådana på riktigt – tillfället som dök upp togs inte tillvara.

Platsledarkompetens

Platsledare anlätades för att kontinuerligt delta i projektet, som stöd för inventerare och projektledare. Tanken med detta var som Sven-Donald Hedman och Lars Liedgren skriver i utvärderingen av fornminnesinventeringen att lära sig inventera genom att gå tillsammans med någon som är mer erfaren:

”Erfarenhet och kunskap om inventeringar och utgrävningar måste traderas och övas in på fältet tillsammans med de som lärt sig tekniken och konsten att tyda landskapet.” (Hedman & Liedgren 2005, s 17).

Platsledarnas utbildningsinsats kom dock inte att uppfylla de förväntningar som Norrbottens museum hade.Handledning i tolkning av kartor och landskapet, var man ska gå och varför, saknades. En mer öppen dialog hade varit önskvärd.

Raä:s roll

Vid denna inventering deltog en platsledare från Riksantikvarieämbetet under två dagars fältarbete. Det vore önskvärt att Raä, som är ansvarig för utbildningen av platsledare lade mer tid på fältarbete i pågående inventeringar.

Granskningen

Ett tillfälle till återkoppling för inventeraren är granskningen. Tyvärr fanns inte tillfälle för alla inventerare att delta vid granskningen.

Fig. 8. Åsas beskrivning av härd Raä 307, Korpilombolo sn granskas av Håkan.
© Norrbottens museum, Olof Östlund

Fältarbetet

Norrbottens museum har som princip att så långt det är möjligt undvika ensamarbete. Arkeologerna på Nbm är därför vana att arbeta tillsammans vid utredningar och liknande. Det är bra att arbeta ett par stycken tillsammans, då det underlättar diskussioner och effektiviserar genomgången av landskapet. Dock är det ineffektivt vid transportsträckor, samt kan vara hämmande på utvecklingen av individens självständighet.

Platsledarnas roll

Att ha två platsledare och en projektledare med delvis samma arbetsuppgifter gjorde att arbetsfördelningen blev otydlig.

Det märktes tydligt att platsledarna är vana att arbeta ensamma eller tillsammans med varandra. Detta fick ibland till följd att platsledarna gick sin väg och arkeologerna sin. Detta styrdes dock upp efter diskussioner.

Arbetsmaterial

Det är bra att ha tillgång till flera olika kartor, då de innehåller lite olika information. Något som saknades vid årets inventering var dock ett komple-

ment till Röda kartan, t ex Gröna kartan som sträckte sig även utanför inventerade kartblad. En sådan är önskvärd för att lättare kunna orientera sig på omkringliggande vägar.

Ortofotokartorna skulle vara lättare att orientera sig efter om de hade höjdkurvor inlagda. Den gamla ekonomiska kartan är bra i detta hänseende, men är inaktuell vad gäller vägar, avverkningar och liknande.

FältGIS

Registreringen i FältGIS fungerade mycket bra. Det finns både fördelar och nackdelar i jämförelse med den analoga metoden. En nackdel är att det är tidskrävande att skriva in beskrivningarna innan man vant sig hantera handdatorns tangentbord och FältGIS funktioner, samt innan datorn lärt sig återkommande fraser. En fördel är att man snabbt kan lägga in lämningarna i FMIS. De flesta lämningarna lades in under fältarbetets två sista veckor i och med att Anette Färjare hade tillgång till trådlös internetuppkoppling.

Redigering

I och med att endast en arbetsdator fanns tillgänglig utfördes ofta arbetet med redigering av projektledaren. I den traditionella inventeringen låg redigeringsarbetet på inventeraren. Detta gjorde att den utåtriktade verksamheten inte kom att utföras i den utsträckning som var planerat. Tiden och datorn användes till redigering och inte att skriva informationstexter till hemsidan.

De första veckorna ägnades för mycket tid åt inventeringen under dagarna, varpå kvällarna fick tas i anspråk för redigering i FältGIS. Detta justerades efterhand och de sista veckorna utfördes redigeringar under ordinarie arbetstid. Kvällsarbetet räckte inte till för projektledaren att hinna granska alla registreringar innan de lämnades till platsledarna. Detta gjorde att inventerarna inte fick återkoppling på rättelser som gjordes innan införseln till FMIS.

Dubbelregistreringar och rutiner

På grund av att detta var en utbildningssituation användes ibland flera handdatorer vid registrering av samma lämning – för att fler personer skulle få erfarenhet av registrering. Detta ledde ibland till svårigheter att hålla ordning på registrerade lämningar, merarbete vad gäller redigering i efterhand, samt dubbelregistreringar i FMIS.

Inför framtida inventeringar behöver bättre rutiner utarbetas, för hur registreringarna hanteras innan införsel i FMIS. Vidare bör nyttjandet av den tekniska utrustningen organiseras bättre, så att alla planerade arbetsmoment kommer till stånd.

Hotbild/skador

De inventerade kartbladen har varit och är utsatta av ett intensivt skogsbruk. I flera fall har markberedningen på hyggena varit onödigt vårdslös (se fig. 9).

Fig. 9. Mirjam Jonsson blickar ut över ett hyggesbränt och markberett område på åsen Virkamaa, inom Långheden-bladet. Foto: © Norrbottens museum, Olof Östlund

Något märkligt är att inte fler boplatser påträffats, då det funnits goda möjligheter till att lätt lokalisera boplatSMaterial i de av skogsbruk skadade markytorna.

Ett par av fornlämningarna som påträffades återfinns i ett område som inte är avverkat. Dessa kan komma att skadas vid kommande avverkningar. Som nämnts tidigare är åtta av de elva noterade skadorna orsakade av skogsbruket.

När det gäller det biologiska kulturarvet i form av träd med barktäkter, bläckor, ristningar och mjölkningsspinnar så är den eventuella skadan redan skedd i och med skogsbrukets framfart.

Utåtriktad verksamhet

Som nämns tidigare i rapporten bidrog olika omständigheter till att den utåtriktade verksamheten inte kom att utföras som planerat.

Det finns mycket man kan göra i form av publik verksamhet i samband med fornminnesinventering. Viktig är kontakten med lokalbefolkningen, varför en introduktionsträff bör hållas innan fältarbetet drar igång. Till den bör kulturpolitiker, lokala föreningar, likväl som allmänhet bjudas in, via annonsblad och liknande. Information kan spridas och kontinuerligt uppdateras via museets hemsida eller blogg.

En förutsättning är att de tekniska möjligheterna finns och att tiden för det publika arbetet planeras in.

Kunskapspotential i området

De två kartbladen gav inte önskad synergieffekt med projektet *Mellan is och hav*, då endast ett fåtal boplatser påträffades och dessa inte innehöll något synligt daterbart material.

Det bör dock finnas fler lämningar av stenålderskaraktär i området, men resultatet av denna inventering ger vid handen att okulär besiktning med hjälp av sond inte är rätt metod för att lokalisera dessa. Det finns bra boplatzlägen vid Kalix älv och Narkån som kan vara överlagrade av sand. För att hitta lämningar i dessa lägen krävs mer än sondning.

Historiska studier

Området uppvisar dock en stor mängd tjärdalar, varför det finns möjlighet till studier av denna lämningstyp. Tjärdalarna uppvisar variationer till utseende och till form. Det skulle vara intressant att analysera om denna skillnad är ett uttryck av ålder, eller något annat.

De två kartbladen inhyser även ett flertal kronotorp, somliga raserade och somliga fortfarande bebodda. Vill man som Eric Tillberg (2006) skriva om livet som kronotorpare, så är detta en bygd som torde vila på kunskap i ämnet.

Referenser

Arbetshandlingar

Blomqvist, M. 2007. *Informationssystemet för fornminnen – lista med lämningstyper och antikvarisk praxis*. Version 3.4 2007-08-27, Riksantikvarieämbetet.

Olsson, A-L. 2004. *Exempelsamling*. Arbetshandling 2004-10-13, Riksantikvarieämbetet.

Kartor

Avvittringskarta 1867, Korpilombolo socken, Pajala kommun, Norrbottens län. Lantmäterimyndigheternas arkiv, Akt 25-KOR-37:8

Avvittringskarta 1967, Korpilombolo socken, Pajala kommun, Norrbottens län. Lantmäterimyndigheternas arkiv 25-KOR-37:9

Generalstabskarta, RAK ID: J 242-23-1 Korpilombolo 1890

Häradsekonomisk karta 1859-1878, RAK ID: j 122-20-1

Ekonomisk karta 1971, RAK ID: J141-27L 6-7 i-j 72 & J141-27L 8-9 i-j 72

Övrigt

Norrbottens museum, dnr 435/72 *Ang kvarn & kvarnstuga vid Saivarova*.

Norrbottens museum, dnr 1018/68 *Ang. besiktning av "Kvarn vid Saitarova" med anledning av AMS-bidrag*.

Arkivhandling F:III:22:a, LA, Härnösand

Litteratur

Hedman, S-D. & Liedgren, L. 2005. *Utvärdering av fornminnesinventeringen, 1984-2002 och projektet Skog och Historia, 2000-2004, i Norrbotten*. Silvermuseet, rapport 43. Arjeplog 2005.

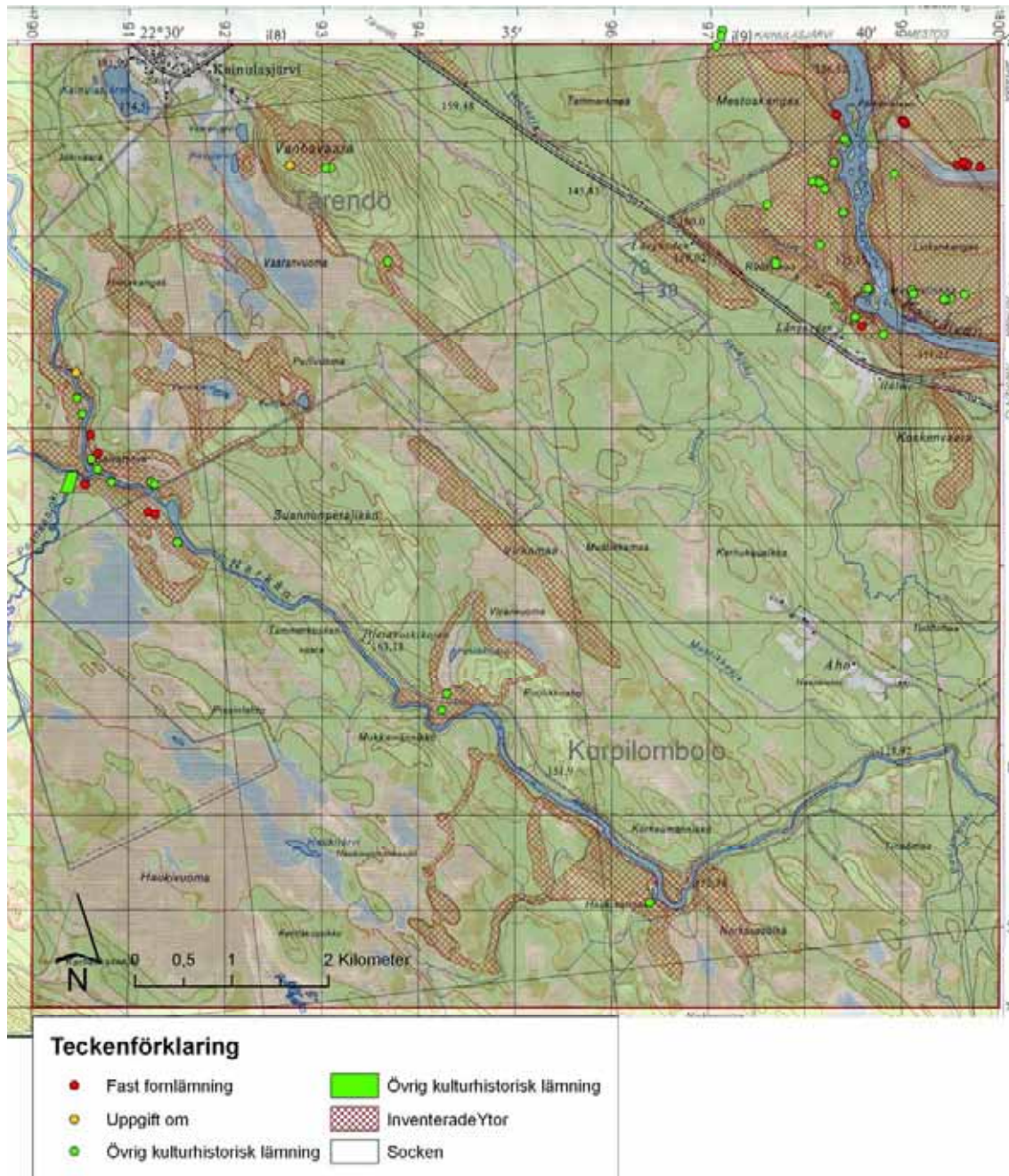
Manker, E. 1968. *Skogslapparna i Sverige*. Acta lapponica XXVIII, Uppsala.

Tillberg, E. 2006. *Minnen från hembyn och annorstädes*. Härnösand.

Bilagor

1. Inventerade kartblad
2. Statistik
3. Fotolista

27L 8-9 i-j Långheden

© Lantmäteriet Gävle 2009. Medgivande I 2009/0081. Underlag: Gröna kartan Lansjärv 27L NO, skala 1:50 000 1985, 30% transparent och därunder ortofotokarta.

Kartbladet 27L 8-9 i-j Långheden har inventerats under tiden 24 juni - 29 juli, av Åsa Lindgren, Olof Östlund, Frida Palmbo, Mirjam Jonsson, Carina Bennerhag, från Norrbottens museum, Rikard Sohlenius och Peter Norman från Raä, samt platsledare Håkan Nilsson och Anette Färjare. Totalt har 57 fältarbetsdagar lagts på kartbladet, vilket ger en täckningsgrad på 1,75 km²/dag.

Topografi och vegetation

Kartbladet återfinns strax V om byn Narken och ca 6 mil NNV om Överkalix. Topografin inom kartbladet är förhållandevis flack med höjder på 120-185 m ö h i Ö, där berget Koskenvaara utgör högsta punkten, till 190-225 m ö h i V där berget Vanhavaara utgör en avvikelse i det flacka landskapet.

Längst i NÖ hörnet av kartbladet skär Kalixälven in med en del av älven som utgörs av en fors med en fallhöjd på ca 25 meter. Narkån går genom kartbladet från NV till SÖ, där ån gör en krök mot NÖ. Narkån fylls på av Painajaisjoki och Pesosenjoki, vilka möts i kartbladets V del. Tidigare rann bäcken Linkanoja ut i Kalixälven, men denna bäck är utdikad och torrlagd av (dåvarande) Domänverket.

Inom kartbladet finns endast mindre sjöar, där Kainulasjärvi som återfinns längst i NV är den största. Övriga sjöar utgörs av Vaaranjärvi, Pikkujärvi, Pellijärvi och Vuomajärvi i NV, samt Haukijärvi i SV. Samtliga sjöar ligger insprängda i myrar och saknar i stort sett stränder.

Det flacka landskapet består till stor del av myrar, där Haukivuoma dominerar i det SV kvartsbladet. Mellan myrstråken sträcker sig mindre moränåsar i NV-SÖ riktning. De lägst liggande områdena utgjorde tidigare havsbotten vid tiden för högsta kustlinjen.

Vegetationen domineras av moss- och örtrik barrskog, men i kartbladets NÖ del, på ömse sidor av Kalixälven är hedmark med lavrik barrskog. Även detta område genomkorsas av myrstråk.

Bebyggelse och infrastruktur

Bebyggelsen i kartbladet utgörs av Kainulasjärvi som går ner i kartbladets NV del, samt de före detta kronotorpen Långheden. Förutom väg 397 som korsar kartbladet i NÖ, finns endast skogsbilvägar i området, främst längs Narkån och i anslutning till samhället Kainulasjärvi. Flera av skogsbilvägarna har dragits i gamla stigar, vilka gått till slättermyrar, samt mellan byar och gårdar.

Kartbladet ingår i Tarendö och Ängeså samebyar.

Påträffade lämningar

Inom Långheden-bladet har totalt 71 lämningar på 64 lokaler påträffats. Av dessa har 15 lämningar på lika många lokaler bedömts som Fast fornlämning, 54 lämningar på 47 lokaler bedömts som Övrig kulturhistorisk lämning. Inom kartbladet finns även Uppgift om 2 lämningar på 2 lokaler.

De fasta fornlämningarna utgörs av 5 Härd, 5 Fångstgrop, 3 boplatsgrop och 2 boplat. Övrig kulturhistorisk lämning utgörs av 30 Kemisk industri – tjärdal, 4 Kolningsanläggning – resmila, 5 Område med skogsbrukslämningar med totalt 12 tjärdalar, 3 Husgrund, historisk tid, 1 Boplat, 1 Fyndplats – kvarts, 1 Kvarn, 1 Lägenhetsbebyggelse – torp, samt 1 Ristning, historisk tid.

Analys av fornlämningsbilden

Fördelningen av fornlämningarna inom kartbladet visar en tydlig lokalisering till områden där marken är sandig och väl-dränerad invid Kalixälven och Narkån. Den ringa mängden fornlämningar kan delvis skyllas på avsaknaden av större (fiske-) sjöar i området.

Även de övriga kulturhistoriska lämningarna är lokaliserade till vattendragen, då dessa fungerat som transportleder för bl.a. tjära.

Övrigt

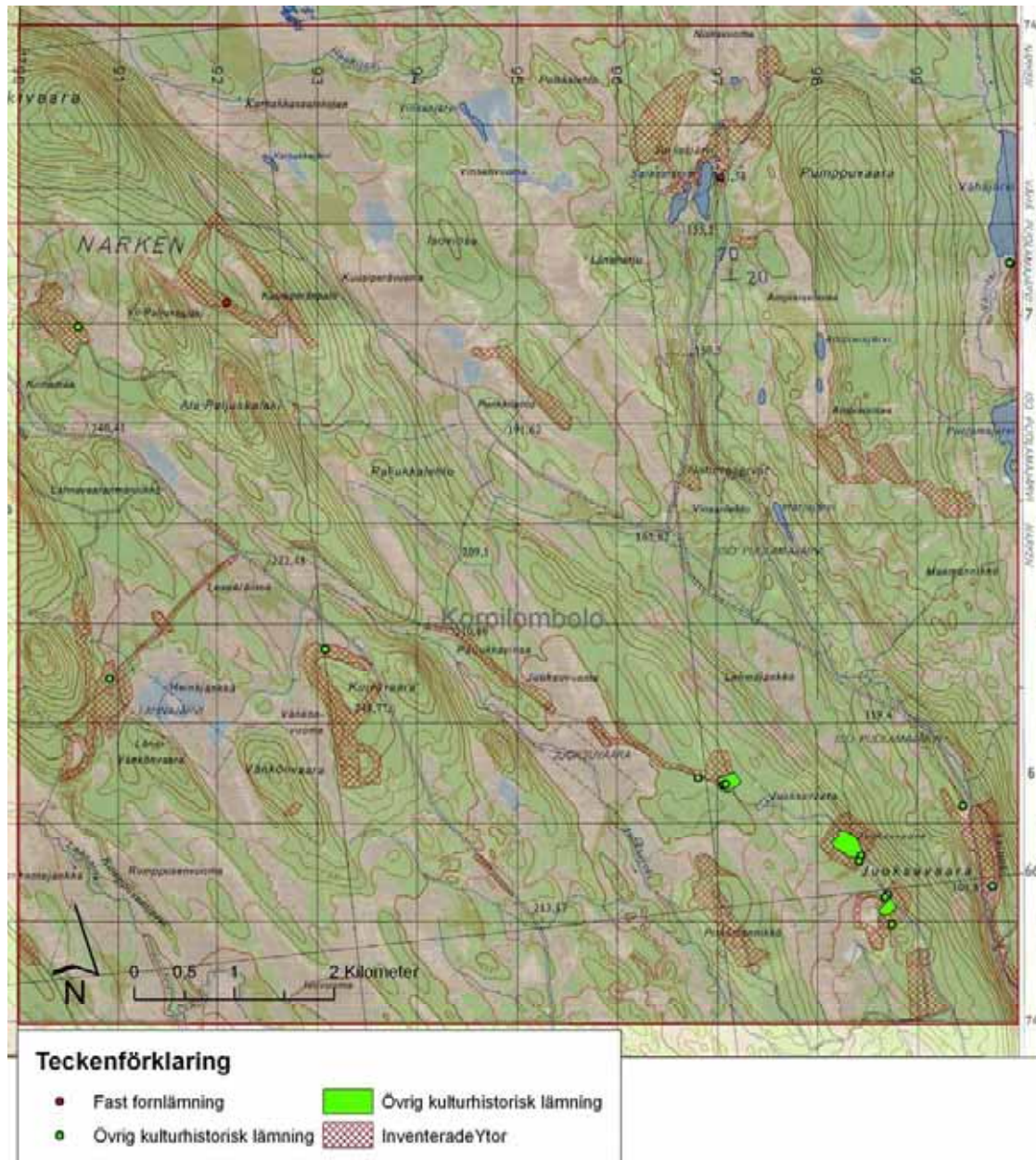
Vid Kalixälven ovanför respektive nedanför forsen finns vikar som kallas Tervalhti – Tjärvi-ken. De har fått sitt namn av att det var här man landade respektive sjösatte tjärtunnorna när de skulle transporteras på land förbi forsen.

De historiska kartorna vittnar om slättermarkernas betydelse, i och med att de strandnära ängarna är avstyckade och tillhör de gårdar som finns/funnits i området. Många av de stigar som funnits och i viss mån finns kvar idag går till slätterängar.

Smånamnsinventering

Kartbladet har varit föremål för en studiecirkel i lokalhistoria som hölls 1985-86 av ABF. Deltagarna gjorde en smånamnsinventering och noterade namn och händelser på ekonomiska kartan. Norrbottens museum fick en kopia av kartorna och tillhörande beskrivningar, till arkivet (Nbm dnr 395-2008).

27L 6-7 i-j Saikosjärvi

© Lantmäteriet Gävle 2009. Medgivande I 2009/0081. Underlag: Gröna kartan Lansjärv 27L NO, skala 1:50 000 1985, 30% transparent och därunder ortofotokarta.

Kartbladet har huvudsakligen inventerats av Olof Östlund, Frida Palmbo och Carina Bennerhag från Norrbottens museum under tiden 3-16 juli. Åsa Lindgren och Mirjam Jonsson, samt platsledare Håkan Nilsson och Anette Färjare har även inventerat enstaka dagar under tiden 9-31 juli. Totalt har 35 fältarbetsdagar lagts på kartbladet, vilket ger en täckningsgrad på 2,85 km²/dag.

Topografi och vegetation

Kartbladet 27L 6-7 i-j Saikosjärvi återfinns strax SSV om byn Narken och ca 5 mil NNV om Överkalix. Topografin är relativt kuperad med flera berg, där Haukivaara och Lahnavaara på 310 respektive 330 m ö h är de högsta. Mest uppseendeväckande är Ala- och Yli-Paljukkalaki

då de är smala, branta och steniga och når upp till 300 m ö h. Dessa berg återfinns i kartbladets V del, liksom de mindre Kuivavaara och Vänkövaara. I den NÖ delen återfinns Pumpuvaara som når 220 m ö h och i SÖ ligger Juoksuvaara vilket snarare är en höjdsträckning än ett berg.

Inom kartbladet finns sjöarna Saikosjärvi, Vinsanjärvi, Harjujärvi, Vähäjärvi och Puolomajärvi. De två senare delas på längden av kartbladets Ö gräns. Samtliga sjöar är relativt små. Inom kartbladet finns endast mindre vattendrag, så som Haukijoki i N, Lahnajoki och Juoksujoki i S och Välijoki i Ö. Från Saikosjärvisjöarna rinner en bäck vars dalgång utgjort en havsvik vid tiden för högsta kustlinjen.

De flacka partierna mellan höjderna består av myrmarker som sträcker sig i NV-SÖ riktning.

Vegetationen domineras av moss- och örtrik barrskog, men mindre områden lavrik barrskog förekommer, dock sparsamt.

Bebyggelse och infrastruktur

Inom kartbladet finns en gård som är bebodd. De vägar som finns är skogsbilvägar. Flera av skogsbilvägarna har dragits i gamla stigar, vilka gått till slättermyrar och mellan gårdar och krotorp.

En recent, men förfallen rengärda återfinns vid Kiimamaa i V. I kartbladets Ö del finns naturreservatet Vinsanlehto.

Kartbladet ingår i Tarendö och Ängeså samebyar.

Påträffade lämningar

Inom Saikosjärvi-bladet påträffades totalt 20 lämningar på 20 lokaler, varav 1 Fast fornlämning i form av en Begravningsplats enstaka – sommargrav. Resterande 19 lämningar har registrerats som Övrig kulturhistorisk lämning, varav 6 Kemisk industri – tjärdal, 6 Husgrund, historisk tid, 2 Gårdstomt, 2 Ristning, historisk tid, 2 Lägenhetsbebyggelse – torp, samt 1 Gränsmärke.

Sedan tidigare är två fasta fornlämningar i form av sommargravar registrerade inom kartbladet (Raä 16:1-2, Korpilombolo sn). Dessa återbesöktes och de gamla beskrivningarna kompletterades.

Analys av fornlämningsbilden

Endast tre fornlämningar återfinns inom kartbladet och dessa utgörs av sommargravar lokaliserade till en gård respektive en äldre stig. Liksom för Långheden-bladet så kan den ringa mängden fornlämningar skyllas på avsaknaden av större (fiske-)sjöar och vattendrag i området.

De övriga kulturhistoriska lämningarna utgörs i huvudsak av bebyggelselämningar som främst är lokaliserade till en flackt sydvästsluttande ås där odling var möjlig. De tre grupperna av bebyggelselämningar på Juoksuvaara har var sin tjärdal.

Övrigt

Liksom i Långheden-bladet vittnar de historiska kartorna om slätterängar som tillhört de gamla gårdarna och stigar som går däremellan. Stigarna går även mellan gårdarna inom kartbladet och gårdar strax utanför.

Sockenvis redovisning, kategori och lämningstyp

Kategori och lämningstyp	Korpilombolo			Tärendö			Tot
	R	Övrig	Sa	R	Övrig	Sa	Sa
Agrara lämningar						1/1	1/1
Kvarn					1/1		
Boplatser			6/6			6/6	12/12
Boplats				2/2	1/1		
Boplatsgrop	1/1			2/2			
Härd	5/5						
Rengärda					1/1		
Jakt & fångstlämningar			5/5				5/5
Fångstgrop	5/5						
Gravar			1/1			1/1	2/2
Sommargrav	1/1				1/1		
Bebyggelselämningar			14/14				14/14
Husgrund, historisk tid		9/9					
By/gårdstomt		2/2					
Lägenhetsbebyggelse		3/3					
Skogsbrukslämningar			44/37			8/8	53/43
Område med skogsbruksl.		12/5					
Tjärdal		28/28			8/8		
Kolbotten		4/4					
Ristning, historisk tid			2/2			1/1	3/3
På träd					1/1		
På sten		2/2					
Övriga lämningar			1/1			1/1	2/2
Fyndplats					1/1		
Gränsmärke		1/1					
Summa lämningar/lokaler	12/12	61/54	73/66	4/4	14/14	18/18	91/84

Tabell 1. Sockenvis redovisning av antalet nyregistrerade lämningar/lokaler uppdelat på fast fornlämning och Övrig. Under Övrig ingår "Övrig kulturhistorisk lämning" samt "Uppgift om".

Statistik i procent

Antikvarisk bedömning och lämningstyper	Antal lämningar/ lämningstyp	% av Fast fornlämning	% av totalt antal (91) lämningar
Fast fornlämning	16		18
Härd	5	31	5
Fångstgrop	5	31	5
Boplatsgrop	3	19	3
Boplats	2	13	2
Begravningsplats enstaka - sommargrav	1	6	1
	Antal lämningar/ lämningstyp	% av Övrig kulturhistorisk lämning	% av totalt antal (91) lämningar
Övrig kulturhistorisk lämning	73/66		80
Kemisk industri – tjärdal	36	49	40
Husgrund, historisk tid	9	12	10
Kolningsanläggning - resmila	4	5	4
Område med skogsbrukslämningar	12/5	16	13
Lägenhetsbebyggelse - torp	3	4	3
Ristning, historisk tid	3	4	3
Gårdstomt	2	3	2
Boplats	1	1	1
Fyndplats	1	1	1
Kvarn	1	1	1
Gränsmärke	1	1	1
	Antal lämningar/ lämningstyp	% av Uppgift om	% av totalt antal (91) lämningar
Uppgift om	2		2
Begravningsplats enstaka - sommargrav	1	50	1
Rengärda	1	50	1

Tabell 2. Redovisning av samtliga nyregistrerade lämningar/lokaler inom de båda kartbladen, samt procentuell fördelning. Procenttalen är avrundade till närmaste heltal.

Fotolista

Nbm Acc nr: 2008:298:1-65, Fornminnesinventering 2008.

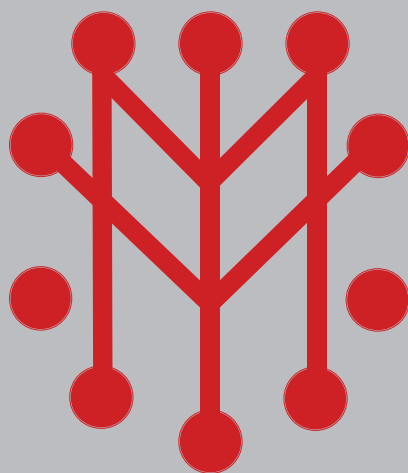
Tärendö och Korpilombolo socknar, Pajala kommun, Norrbotten

I kolumnen för Nr är siffran fetmarkerad och Fig. nr står vid de bilder som är med i rapporten.

Nr	Objekt	Kommentar	Datum	Fotograf
1-2	Raä 330 Korpilombolo sn, Tjärdal, Mestoslinkka	Håkan Nilsson, Knaton – landskapsarkeologi och Frida Palmbo, Nbm registrerar en tjärdal.	08-06-26	Åsa Lindgren
3-4 Fig. 2	Raä 301 Korpilombolo sn, Fångstgrop, Mestoslinkka	I gropen står Frida Palmbo och Åsa Lindgren, Nbm	08-06-27	Håkan Nilsson
5	Björnspar, Linkanoja Korpilombolo sn		08-07-08	Åsa Lindgren
6	Kvällsarbete med handdatorn, i lägenheten Tre Sågar, Korpilombolo	I soffan sitter Frida Palmbo, Åsa Lindgren och Mirjam Jonsson, Nbm.	08-07-02	Olof Östlund
7-8	Raä 16, Korpilombolo sn, Sommargrav, Saikosjärvi	Frida Palmbo, Nbm återbesöker sommargraven och reviderar beskrivningen.	08-07-03	Olof Östlund
9	Fastkörning, Kuusiperävuoma, Korpilombolo sn	Olof Östlund skottar med skärslev.	08-07-03	Frida Palmbo
10	Raä 349, Korpilombolo sn, Slätterkoja, Vähäjärvi		08-07-04	Olof Östlund
11	Raä 349, Korpilombolo sn, Slätterkoja med källargrop, Vähäjärvi		08-07-04	Olof Östlund
12	Raä 349, Korpilombolo sn, Slätterkoja, med spismursröse, Vähäjärvi		08-07-04	Olof Östlund
13	Raä 349, Korpilombolo sn, Slätterkoja, med rostig mjärde, Vähäjärvi		08-07-04	Olof Östlund
14 – Utgår				
15	Raä 347, Korpilombolo sn, Stall, Vähäjärvi		08-07-04	Olof Östlund
16	Raä 349, Korpilombolo sn, Slätterkoja, Vähäjärvi	Frida Palmbo, Nbm dokumenterar med handdator och FältGIS.	2008-07-04	Olof Östlund
17	Raä 359, Korpilombolo sn, Lägenhetsbebyggelse – torp, Juoksuvaara	Frida Palmbo och Carina Bennerhag tar en fikapaus.	08-07-08	Olof Östlund
18	Myrlandskap, Koskenvaara, Korpilombolo sn,		08-07-15	Åsa Lindgren
19	Vanhavaara, Tärendö sn.	Mirjam Jonsson, Nbm förbereder sig att inventera.	08-07-16	Åsa Lindgren
20	Information om tjärdal Raä 171, Tärendö sn, Vanhavaara		08-07-16	Åsa Lindgren
21	Utikt över Varanvuoma, från Vahnavaara, Tärendö sn		08-07-16	Åsa Lindgren
22 – Utgår				

Nr	Objekt	Kommentar	Datum	Fotograf
23-24 Fig. 5	Raä 166, Tärendö sn, Ristning i tall, Saivarrova, Narkån		08-07-17	Åsa Lindgren
25	Tallen med Raä 166, Tärendö sn, Ristning. Saivarrova, Narkån	På bilden ses Carina Bennerhag, Nbm	08-07-17	Åsa Lindgren
26	Tallen med Raä 166, Tärendö sn, Ristning. Saivarrova, Narkån	På bilden ses Carina Bennerhag, Nbm och Håkan Nilsson, Knaton – landskapsarkeologi	08-07-17	Åsa Lindgren
27	Raä 354, Korpilombolo sn, Gränsmarkering, Iso Puolamajärvi	(taget från NNV)	08-07-08	Olof Östlund
28	Raä 354, Korpilombolo sn, Gränsmarkering, Iso Puolamajärvi	(taget från SSÖ)	08-07-08	Olof Östlund
29	Raä 354, Korpilombolo sn, Gränsmarkering, Iso Puolamajärvi	(taget från V)	08-07-08	Olof Östlund
30	Raä 354, Korpilombolo sn, Gränsmarkering, Iso Puolamajärvi		08-07-08	Olof Östlund
31-32	Raä 361, Korpilombolo sn, Juoksuvaara Gårdstomt med det förfallna boningshuset.	På bilden ses Frida Palmbo och Olof Östlund. (fr NV)	08-07-08	Åsa Lindgren
33	Raä 361, Korpilombolo sn, Juoksuvaara Gårdstomt.	På bilden ses Frida Palmbo och Olof Östlund. (fr SÖ)	08-07-08	Åsa Lindgren
34	Raä 359, Korpilombolo sn, Juoksuvaara Torplämning,	På bilden ses Mirjam Jonsson och Frida Palmbo. Gården i full blom. (fr ÖSÖ)	08-07-09	Åsa Lindgren
35 Fig. 6	Raä 359, Korpilombolo sn, Juoksuvaara Torplämning.	På bilden ses Olof Östlund på en husgrund med spismursröse. (fr VNV)	08-07-09	Åsa Lindgren
36	Raä 359, Korpilombolo sn, Juoksuvaara Torplämning.	Förfallet staket, samt hässjestolpar. (fr V)	08-07-09	Åsa Lindgren
37	Raä 361, Korpilombolo sn, Juoksuvaara Gårdstomt med det förfallna boningshuset.	På bilden ses Frida Palmbo och Olof Östlund. (fr SÖ)	08-07-10	Åsa Lindgren
38-40	Raä 361, Korpilombolo sn, Juoksuvaara Gårdstomt	Detalj inne i det förfallna boningshuset.	08-07-10	Åsa Lindgren
41	Raä 361, Korpilombolo sn, Juoksuvaara Gårdstomt	Lunchpaus: Carina Bennerhag, Frida Palmbo, Mirjam Jonsson, Olof Östlund.	08-07-10	Åsa Lindgren
42	Raä 361, Korpilombolo sn, Juoksuvaara Gårdstomt.	Lunchpaus: Carina Bennerhag och Frida Palmbo diskuterar.	08-07-10	Åsa Lindgren
43 Fig. 3	Raä 340, Korpilombolo sn, Sommargrav. S. Haukivaara	På bilden är Håkan Nilsson.	08-07-16	Olof Östlund
44-45 Fig. 9	Virkamaa, Korpilombolo sn	Mirjam Jonsson blickar ut över ett både bränt och markberett hygge. (från S-SÖ)	08-07-17	Olof Östlund

Nr	Objekt	Kommentar	Datum	Fotograf
46	Raä 307, Korpilombolo sn, Härd. Äihämä	Håkan Nillson granskar beskrivning och Anette Färjare ses i bakgrunden.	08-07-21	Åsa Lindgren
47 Fig. 8	Raä 307, Korpilombolo sn, Härd. Äihämä	Håkan Nilson och Åsa Lindgren granskar beskrivning.	08-07-21	Olof Östlund
48	Raä 307, Korpilombolo sn, Härd. Äihämä	Håkan Nillson granskar beskrivning och Anette Färjare ses i bakgrunden.	08-07-21	Åsa Lindgren
49	Raä 327, Korpilombolo sn, Härd. Narkån	Håkan Nilson beskriver.	08-07-23	Olof Östlund
49	Raä 326, Korpilombolo sn, Härd. Narkån	Vid härden står Åsa Lindgren	08-07-23	Olof Östlund
51-52	Raä 161, Tarendö sn, boplatsgrop vid Pesosenjoki/Narkån	I gropen står Åsa Lindgren	08-07-23	Håkan Nilsson
53	Raä 179, Tarendö sn, Kvarn, restaurerad 1986. Pesosenjoki/Narkån	I den restaurerade kvarnen är inristat: 1870-1878 YHTIÖN MYLLY. På bilden är Håkan Nilsson, Åsa Lindgren och Olof Östlund.	08-07-23	Anette Färjare
54 Fig. 7	Raä 179, Tarendö sn, Kvarn, Pesosenjoki/Narkån	I den restaurerade kvarnen är inristat: 1870-1878 YHTIÖN MYLLY. 1986	08-07-23	Åsa Lindgren
55	Blötmyr vid Saivarrova/Narkån Korpilombolo sn		08-07-23	Åsa Lindgren
56	Hängbro över Narkån vid Pesosenjoki och Saivarrova, Tarendö	Olof Östlund är på väg att beträda bron. På bron står Håkan Nilsson.	08-07-23	Åsa Lindgren
57	Slätterkoja restaurerad 1989, Vinsanlehto naturreservat Korpilombolo sn,	Kojan är ursprungligen använd av Pokka från torpet Juoksuvaara.	08-07-30	Åsa Lindgren
58	Vinsanlehto naturreservat Korpilombolo sn	Olof Östlund står i ett älgstom med kamin, vid Saikosjärvivägen.	08-07-30	Åsa Lindgren
59	Vinsanlehto naturreservat Korpilombolo sn	Anette Färjare och Olof Östlund äter sista lunchen under årets fornminnesinventering. Vid Pokkas restaurerade slätterkoja.	08-07-30	Åsa Lindgren
60 Fig. 4	Raä 338, Korpilombolo sn, Tjärdal, Juoksuvaara	Tjärdalen registreras med handdator och FältGIS av Carina Bennerhag	08-07-09	Frida Palmbo
61	Raä 338, Korpilombolo sn, Tjärdal, Juoksuvaara	Tjärdalen registreras med handdator och FältGIS av Carina Bennerhag,	08-07-09	Frida Palmbo
62	Raä 338, Korpilombolo sn, Tjärdal, Juoksuvaara	Detalj av rännan.	08-07-09	Frida Palmbo
63-64	Vårt boende på Tre Sågar, Korpilombolo	Mirjam Jonsson och Olof Östlund för över information från handdator till bärbar dator i kök/arbetsplats.	08-07-10	Frida Palmbo
65	Vårt boende på Tre Sågar, Korpilombolo	vardagsrum/arbetsrum /sovrums.	08-07-10	Frida Palmbo

Norrbottnens museum
Box 266, Storgatan 2, 971 08 Luleå
Telefon 0920-24 35 02
Fax 0920-24 35 60
norrbottnens.museum@nll.se
www.norrbottnensmuseum.se